

Journal of Scientific Papers “Social development & Security”
home page: <https://paperssds.eu/index.php/JSPSDS/>

Marko I. (2018) Analiz ponyat' "spromozhnist'", "mozhlivist'" i "zdatnist'" ta propozytsiyi shchodo yikh zastosuvannya u dokumentakh sektoru bezpeky i oborony Ukrainy [Analysis of the concepts of "capability", "possibility" and "ability" and suggestions for their use in the documents of the security and defense of Ukraine]. *Social development & Security*. 3(5), 76 – 86.

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1403879>

АНАЛІЗ ПОНЯТЬ “СПРОМОЖНІСТЬ”, “МОЖЛИВІСТЬ” І “ЗДАТНІСТЬ” ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ У ДОКУМЕНТАХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Іван Марко

*Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України,
проспект Повітрофлотський, 28, м. Київ-049, 03049, Україна,*

e-mail: tkachivan9@gmail.com

д.е.н., професор

Article history:

Received: April, 2018

1st Revision: May, 2018

Accepted: June, 2018

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1403879>

Анотація: Проаналізовані сутність, взаємозв'язок та неузгодженості у застосуванні понять “спроможність”, “можливість” і “здатність” Збройних Сил України та інших складових сил оборони в документах сектору безпеки і оборони України та системи оборонного планування з використанням сучасних євроатлантичних підходів. Запропоновані шляхи усунення існуючих розбіжностей у процесі поступового переходу на нові принципи оборонного та бюджетного планування на основі спроможностей.

Ключові слова: *спроможність, можливість, здатність сил оборони, оперативні (бойові, спеціальні) спроможності, оборонне планування на основі спроможностей, необхідні, наявні та критичні спроможності, сенсові значення, понятійно-категорійний апарат в сфері оборони, гармонізація оборонного та бюджетного планування.*

Марко І. Ю. Аналіз понять “спроможність”, “можливість” і “здатність” та пропозиції щодо їх застосування у документах сектору безпеки і оборони України. *Social development & Security*. 2018. № 3 (5). С. 76 – 86. <https://paperssds.eu/index.php/JSPSDS/article/view/53/45>

1. Постановка проблеми

У Міністерстві оборони України та Збройних Силах України здійснюються заходи з метою впровадження новітніх принципів та методології у сфері оборонного планування.

Стратегічним оборонним бюлетенем визначені завдання щодо розвитку системи оборонного планування як складової національної системи планування у секторі безпеки і оборони. Мають бути впроваджені сучасні методи, що використовуються країнами-членами НАТО для посилення власних оборонних спроможностей, зокрема, метод планування на основі спроможностей (Capability Based Planning). Слід зазначити, що саме планування на основі спроможностей є найбільш універсальним, оскільки оперує з більшістю факторів, які враховуються при проведенні оборонного планування за іншими методами.

Це дасть змогу удосконалити процедури оборонного планування, узгодити їх з бюджетним процесом та забезпечить програмне управління оборонними ресурсами. Кінцевою метою такого планування є формування за прогнозованих економічних умов комплексних спроможностей сил оборони, достатніх для гарантованого виконання визначених завдань.

Планування на основі спроможностей повинно забезпечити розроблення ефективного, реального плану розвитку сил оборони, який буде забезпечено обґрунтовано прорахованими ресурсами, що є достатніми для досягнення визначених військово-політичним керівництвом держави стратегічних цілей.

Однак на сьогодні у теорії та практиці оборонного планування, спостерігаються розбіжності у розумінні і застосуванні понятійного апарату та методології застосування термінів “спроможність”, “можливість” і “здатність” сил оборони, що ускладнює розроблення науково-методичного апарату оцінювання наявних спроможностей складових сил оборони для органів військового управління всіх рівнів і прийняття рішень керівниками структурних підрозділів та організацій в ході оборонного огляду.

Тому за вказаних обставин актуальною постає проблема необхідності удосконалення формування, коригування та впровадження єдиного і спільно усвідомленого понятійно-категорійного апарату оборонного планування на основі спроможностей в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України.

2. Аналіз останніх досліджень та публікацій

В минулі 15 років проблеми планування в секторі безпеки і оборони України під різними кутами зору розглядалися в науково-практичному середовищі в публікаціях 2000-х років В. Ю. Богдановича, А.І.Семенченка, О.О. Бортника, В. А. Мухи, Ю. В. Єгорова [26], В. П. Горбуліна [5; 6], А. Б. Качинського [5]. Із 2015 р. вивчення зарубіжного досвіду стратегічного планування на основі спроможностей з метою його творчого наукового розвитку та практичного застосування в контексті існуючих викликів та загроз знайшло висвітлення у публікаціях І. С. Романченка, В. Ю. Богдановича, М. М. Денежкіна, П. М. Крикуна [7], О.В. Буняка, Р.Г. Бондаря, І.М. Романюка, В.І. Троцького [3,9,10], Б.О.Воровича, А.Д. Наливайко, А.І.Поляєва [18], О.О Суркова [19], Ф.В. Саганюка, В.С. Фролова, О.В.Устименко, М.М. Лобко [20; 21], Ф.М. Сатанюка, В.М. Семененко, С.М. Овчаренко [22], М.Ю. Степанюка, Ю.В. Юрчина [23], Г.Ф. Костенко [23] та ін.

Широкий спектр поглядів на стан і перспективи розвитку оборонного планування в Україні продемонстровано на міжнародних науково-практичних конференціях «Актуальні проблеми проведення оборонної реформи в Україні» (березень 2017 р.), «Оборонне планування в контексті сучасних євроатлантичних підходів» (вересень 2016 р.), «Проблеми впровадження стандартів НАТО у функціонування Збройних Сил України та шляхи їх

вирішення» (грудень 2016 р.), які відбувалися в Національному університеті оборони України імені Івана Черняхівського.

Велике установче значення для активізації досліджень в сфері забезпечення національної безпеки, реформування й розвитку сектору безпеки і оборони, використання досвіду НАТО у впровадження новітніх принципів та методології у сфері оборонного планування мають державні та відомчі нормативні документи [1; 2; 12–17].

Вивчення поглядів вітчизняних авторів, а також думок іноземних фахівців дає змогу зробити висновок, що система оборонного планування на основі спроможностей здатна забезпечити ефективне реагування на зміни в середовищі національної безпеки за наявності органів державного управління, які існують в Україні. Але це потребує якісно нової державної політики, спрямованої на комплексне реформування системи забезпечення національної безпеки з урахуванням вітчизняного й зарубіжного досвіду.

Крім того, для якісного виконання визначених сучасними концептуальними документами [1; 2; 12–17], завдань, зокрема щодо впровадження в секторі безпеки і оборони України планування і розвитку необхідних сил безпеки і оборони спроможностей, потрібне розроблення окремого нормативно-правового акту, як це зроблено в державах – претендентах на вступ до НАТО, але з урахуванням відмінностей та особливостей національного законодавства, структур збройних сил, процесів планування, економічних умов та інших факторів.

Необхідність удосконалення і розвитку нормативно-правової бази актуалізує недопустимість вживання у документах термінів з їх неоднозначним визначенням для опису процесів оборонного планування, стримує розвиток методологічних основ планування в секторі безпеки і оборони України, дослідження цього складного процесу в цілому та вирішення відповідних практичних завдань.

В той же час, за винятком [4; 19], в наведених публікаціях не звертається увага та не обговорюється відсутність у діючих документах єдиного підходу до розуміння термінів (понять) “спроможність”, “можливість” та “здатність”, вільне застосування цих термінів, як синонімів, що порушує однозначність у трактуванні положень документів та ускладнює дослідження спроможностей і прийняття рішень відповідними керівниками.

Отже, існуючий стан вказує на необхідність удосконалення механізмів формування, коригування та впровадження понятійно-категорійного апарату в керівній документації в сфері оборони.

3. Постановка завдання

Мета статті є розгляд особливостей визначення і застосування понять (термінів) “спроможність”, “можливість”, “здатність” для забезпечення їх єдиного розуміння і уніфікації при розробці та вдосконаленні нормативно-правових актів та методологічних основ планування розвитку спроможностей складових сил оборони на сучасному етапі реформування й розвитку в секторі безпеки і оборони України.

4. Виклад основного матеріалу

Аналіз нормативно-правової бази та останніх публікацій з реформування сектору безпеки і оборони України [1; 2; 7; 8; 14], свідчить, що у фахівців з оборонного та бюджетного планування та забезпечення Збройних Сил існують розбіжності у застосуванні і тлумаченні понять (термінів) “спроможність”, “можливість” і “здатність” не має єдиного бачення на методологію їх застосування.

Вказані поняття увійшли у науковий і практичний обіг в останні роки у зв'язку із використанням сучасних євроатлантичних підходів у оборонному плануванні [13; 15; 16; 17]. В деяких публікаціях, навіть у концептуальних та галузевих документах України, ці терміни нерідко застосовуються як синоніми, що нівелює їх багатозначність і ускладнює розвиток методологічних основ понятійно-категорійного апарату в сфері оборони в контексті до переходу до євроатлантичних норм і підходів до принципів планування і управління сектором безпеки і оборони України. На необхідність формування спільного розуміння в органах всіх рівнів військового управління єдиної термінології, принципів, завдань..... в процесі поступового переходу на відповідну методологію оборонного планування на основі спроможностей вказано у [13].

Аналіз застосування термінів (понять) “спроможність”, “можливість”, “здатність”, різних підходів до їх тлумачення, розуміння відмінностей та взаємозв'язку у нормативно-правових документах України наведений у таблиці.

Таблиця

АНАЛІЗ ПОНЯТЬ (ТЕРМІНІВ) “СПРОМОЖНІСТЬ”, “МОЖЛИВІСТЬ”, “ЗДАТНІСТЬ” У НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТАХ УКРАЇНИ

Нормативно-правові документи України	Наявність визначення поняття (терміну)	Тлумачення та використання поняття (терміну) у тексті
Воєнна доктрина України	<i>Спроможності сил оборони – здатність досягти необхідного результату під час виконання завдань з питань оборони у певних умовах відповідно до визначених сценаріїв дій та з використанням наявних ресурсів</i>	<i>...здатність досягти необхідного результату...</i> У тексті містяться вирази : “можливості” (розділ II, п. 7, абзаци 3, 7; п. 12, абзац 1) та інші, які акцентують увагу на сенсі терміну “здатність” .
Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України	Немає	У тексті містяться вирази : <u>(розд. I)</u> , <i>...нарощуванні оперативних спроможностей сил безпеки і оборони та рівня їх готовності...;</i> <i>...оперативні спроможності складових сектору безпеки і оборони....</i> <u>(розд. III, п. 3.2)</u> та інші, <i>...збереження спроможності до нарощування оперативних можливостей” ... ;</i> <i>...шляхи досягнення необхідних спроможностей ...;</i> <i>...посилення спроможностей...;</i> <i>набуття необхідних оперативно-технічних можливостей... ;</i> <i>... здатних захистити національні інтереси України...;</i>
Стратегічний оборонний бюлетень України	<i>Спроможності – кількісні та якісні показники, що характеризують здатність складових сил оборони виконувати покладені на них завдання щодо оборони держави і відбиття збройної агресії проти</i>	У тексті містяться вирази: <i>...ресурсних можливостей держави...;</i> <i>...військово-морські спроможності України...</i>

Нормативно-правові документи України	Наявність визначення поняття (терміну)	Тлумачення та використання поняття (терміну) у тексті
	України з урахуванням наявних можливостей держави	
Тимчасова інструкція про порядок організації і проведення перевірок та оцінювання набуття оперативних (бойових) спроможностей у Збройних Силах України	Спроможність – це властивість , що дозволяє здійснювати певні дії для досягнення конкретної мети з урахуванням визначених ресурсів	Терміна “ можливості ” немає. У тексті містяться вирази : <i>Оперативні (бойові) спроможності</i> – це сукупність властивостей , які визначають здатність органу військового управління, військової частини (підрозділу, корабля) виконати поставлені завдання відповідно до стандартів.
Рекомендації з оборонного планування на основі спроможностей в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України	Спроможність (оперативна, бойова, спеціальна) – це здатність структурної одиниці (елементу) Збройних Сил (сил оборони) або сукупності сил і засобів виконувати певні завдання (забезпечувати реалізацію визначених військових цілей) за певних умов обстановки, ресурсного забезпечення та відповідно до встановлених стандартів.	Зазначається, що “ спроможності військ (сил) визначаються (деталізуються) стандартами , специфічними для структурної одиниці (елементу) кожного виду Збройних Сил (роду військ, сил)”. Крім того визначається, що “у ході оборонного планування спроможності класифікуються як необхідні, наявні та критичні ”. Дається визначення термінам необхідні, наявні та критичні спроможності .
Наказ МО України від 13.05.2013 № 303	Вимоги до оперативних (бойових) можливостей (спроможностей) – перелік умов (військових, фізичних, технічних тощо), критеріїв та показників виконання завдань, що містяться в ситуаціях за сценаріями	У тексті містяться вирази: ... здатність досягти необхідного результату...; ... вимоги до оперативних (бойових) можливостей (спроможностей) ...; ...

Слід додати, що у концептуальних та галузевих документах України, наукових публікаціях, навчальній літературі також застосовуються співзвучні словосполучення, а саме: *спроможності* сил оборони; військово-морські *спроможності* України; спільні *спроможності* сил оборони; оперативні (бойові, спеціальні) *спроможності* сил оборони; комунікаційні *спроможності*; необхідні *спроможності*; функціональні *спроможності*; оперативні (бойові) *можливості* (*спроможності*); *можливості* вогневого ураження й управління тощо.

З аналізу таблиці можна зробити наступні висновки стосовно необхідності формування та впровадження єдиного підходу до визначення сутності термінів (понять) “спроможність”, “можливість” та “здатність”.

1. Терміни “спроможність”, “можливість”, “здатність” вживаються та трактуються у діючої нормативно-правовій базі та науково-практичних виданнях України або як синоніми, або як різні багатозначні поняття на погляд авторів. Можливо, це пов’язано, іноді, із наслідками некоректного усвідомлення та механічного (сліпого) перекладу авторами іноземних джерел.

До речі, у сучасному тлумачному словнику [21, с.279] наведені такі визначення термінів: “здатний” ... до чого ...- який може, спроможний, уміє що-небудь здійснювати, робити;

“спроможність” - здатність до здійснення чогось; можливість.

2. Найчастіше на сьогодні використовується термін “спроможності” у значенні як еталон, стандарти або вимоги (властивості, характеристики) до будь-яких дій, процесів, функцій або стану об’єктів і суб’єктів управління, а також як кінцевий результат, оцінка тощо.

3. Термін “можливості” характеризує верхній поріг реального досягнення бажаного ефекту в певному середовищі протягом конкретного періоду часу і підтримання цього ефекту протягом встановленого періоду часу (фактичне (наявне) від потреби(вимоги)).

4. Термін “здатність” характеризує кінцевий результат реалізації можливостей для набуття визначених спроможностей суб’єктом (відповідає або не відповідає вимогам, стандартам).

5. Терміни “спроможність”, “можливість”, “здатність” не можна назвати у наведеному вище розумінні ідентичними (синонімами) за суттю та об’єднати (замінити) за сенсом у єдиний термін “спроможність”.

6. Терміни “спроможність”, “можливість”, “здатність” в концептуальних та галузевих документах України доцільно розмежувати та уніфікувати для єдиного однозначного змістовного їх трактування і усунення розбіжностей при їх застосуванні під час впровадження новітніх принципів та методології у сфері оборонного планування.

На наш погляд, перелічені висновки не протирічать баченню авторів [4; 19], тому цим термінам доцільно надати такі ключові сенсові значення:

спроможність – еталон, стандарт або вимога до здатності досягнення необхідного результату (виконувати визначені завдання за певних умов обстановки, ресурсного забезпечення та відповідно до встановлених стандартів, вимог), або головні, основні, додаткові встановлені вимоги/властивості;

можливість – фактичне (наявне від потреби(вимоги)) досягнення необхідного результату, (відповідність головному, основним, додатковим визначенням спроможності);

здатність – критерій або оцінка (кінцевий стан) досягнення необхідного результату, (рівень досягнення головного, основних, додаткових вимог/властивості заданої спроможності для визначення необхідних заходів).

Результатом застосування термінів “спроможність” і “можливість” до об’єктів (процесів) оцінювання є їх здатність (обмежена, або повна) до виконання визначених завдань. Такий підхід дає змогу відрізнити ці терміни (поняття) їх сутність та характеристиками.

Наприклад. З урахуванням розглянутого, в наукових дослідженнях, щодо використання економічних можливостей держави для забезпечення збройних сил, **під економічними можливостями держави** будемо розуміти стан (або умови) функціонування її економіки, що забезпечує (або не забезпечує) здатність до досягнення заданого ефекту (забезпечення потреб ЗС України відповідно до встановлених вимог, стандартів) у певному середовищі (у виробничому секторі економіки, в першу чергу у ОПК за певних умов обстановки, ресурсного забезпечення, тощо) протягом конкретного періоду (коротко-, середньо-, або довгострокового планування) і підтримання цього ефекту для заданого терміну часу (для періоду підготовки або періоду застосування військ (сил) за визначеною формою застосування).

Таким чином, для забезпечення єдиного розуміння термінології та аббревіатур, які застосовуватимуться в процесах оборонного, оперативного, бюджетного планування, планування підготовки військ, розвитку озброєння та військової техніки і сумісності їх із відповідними термінами та аббревіатурами формалізованих документів НАТО, необхідно усунення існуючих розбіжностей у застосуванні і тлумаченні понять «можливості», «спроможності», «здатності» та нормативне упровадження єдиного категорійно-понятійного апарату і методології його застосування.

5. Висновки

1. Зарубіжний досвід стратегічного планування набуває нині ще більшого значення для розвитку сектору безпеки і оборони України. Одним з найважливіших надбань такого досвіду є система оборонного планування на основі спроможностей.

2. Для поступового переходу до планування на основі спроможностей необхідні перегляд та переосмислення всього процесу оборонного планування та вирішення ряду окремих проблемних питань, у тому числі:

формування єдиного, спільно зрозумілого і прийнятного термінологічного апарату, передусім пов'язаного з поняттями «спроможність», «можливість», «здатність» у нормативно-правових документах України, уніфікація та розмежування цих понять (термінів);

розробка методик визначення у кількісно-якісних показниках «спроможностей», «можливостей», «здатностей» передусім для та оцінювання стану та підходів до формування типових організаційних структур складових сил оборони (в галузях, силах, засобах, операціях тощо) та розроблення основ моделювання процесів планування в секторі безпеки і оборони України з використанням сучасних євроатлантичних підходів;

уточнення (перерозподілу) завдань і функцій у інстанціях управління оборонним та бюджетним плануванням.

3. Уніфікація та розмежування ключових понять (термінів) понятійно-категорійного апарату буде сприяти вдосконаленню методологічних основ системи оборонного планування у ЗС України у процесі поступового переходу на планування на основі спроможностей, гармонізації вітчизняного оборонного та бюджетного планування із підходами, прийнятими у країнах – членах НАТО.

Author details (in Russian)

АНАЛИЗ ПОНЯТИЙ "СПОСОБНОСТЬ", "ВОЗМОЖНОСТЬ" И "СПОСОБНОСТЬ" И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО ИХ ПРИМЕНЕНИЮ В ДОКУМЕНТАХ СЕКТОРА БЕЗОПАСНОСТИ И ОБОРОНЫ УКРАИНЫ

Иван Марко

*Центральный научно-исследовательский институт Вооруженных Сил Украины,
проспект Воздухофлотский, 28, г. Киев-049, 03049, Украина,
e-mail: tkachivan9@gmail.com
д.э.н., профессор*

Аннотация: Проанализированы сущность, взаимосвязь и несогласованности в применении понятий "способность", "возможность" и "способность" Вооруженных Сил Украины и других составляющих сил обороны в документах сектора безопасности и обороны Украины и системы оборонного планирования с использованием современных евроатлантические подходов. Предложены пути устранения существующих разногласий в процессе постепенного перехода на новые принципы оборонного и бюджетного планирования на основе возможностей.

Ключевые слова: способность, возможность, способность сил обороны, оперативные (боевые, специальные) способности, оборонное планирование на основе возможностей, необходимые, имеющиеся и критические способности, смысловые значения, понятийно-категорийный аппарат в сфере обороны, гармонизация оборонного и бюджетного планирования.

Author details (in English)

ANALYSIS OF THE CONCEPTS OF "CAPABILITY", "POSSIBILITY" AND "ABILITY" AND SUGGESTIONS FOR THEIR USE IN THE DOCUMENTS OF THE SECURITY AND DEFENSE OF UKRAINE

Ivan Marko

*Central Research Institute of the Armed Forces of Ukraine
28, Povitroflotsky av, Kyiv, 049, 03049, Ukraine,
e-mail: tkachivan9@gmail.com
Doctor of Economics, professor*

Abstract: *The essence, interconnection and inconsistency in the application of the concepts of "capability", "possibility" and "ability" of the Armed Forces of Ukraine and other components of the defense forces in the documents of the security and defense sector of Ukraine and defense planning systems using modern Euro-Atlantic approaches are analyzed. The ways of eliminating existing differences in the process of gradual transition to new principles of defense and budget planning based on capabilities are proposed.*

Keywords: *capability, possibility and ability of the defense forces, operational (combat, special) capabilities, defense planning based on capabilities, necessary, available and critical capabilities, meaning values, conceptual-categorical apparatus in the defense field, harmonization of defense and budget planning.*

Використана література

1. Воєнна доктрина України: Указ Президента України від 24.09.2015 № 555 “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року Про нову редакцію Воєнної доктрини України” // Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/5552015-19443> (дата звернення 20.10.2017).
2. Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України: Указ Президента України від 14 березня 2016 року № 92 “Про рішення РНБО України від 4 березня 2016 року” URL: <http://www.president.gov.ua/documents/922016-19832> (дата звернення 20.10.2017).
3. Романюк І. М. Стратегічне планування: від минулого до сьогодення / І. М. Романюк // Відродження Українського війська: сучасність та історична ретроспектива: Збірник матеріалів міжнародної наукової конференції (1–2 грудня 2016 р.). Київ : НУОУ, 2016. С. 24–27.
4. Семенченко А. І. Категорійно-понятійний апарат стратегічного планування забезпечення національної безпеки. Стратегічна панорама. 2008. № 2. С. 20–31.
5. Горбулін В. П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки : монографія / В. П. Горбулін, А. Б. Качинський. – К. : НІСД, 2010. – 288 с.
6. Горбулін В. П. Розвиток оборонного планування як складової національної системи планування у сфері безпеки і оборони за умов наближених до процедур та стандартів НАТО. Аналітична записка / В. П. Горбулін, П. М. Крикун. Київ : НІСД, 2017. 17 с.
7. Романченко І. С. Стан і перспективи розвитку системи оборонного планування в Збройних Силах України / І. С. Романченко, В. Ю. Богданович, М. М. Денежкін, П. М. Крикун // Наука і оборона. 2017 № 1. С. 25–30.
8. Актуальні проблеми проведення оборонної реформи в Україні: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 24 березня 2017 р.). Київ : Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, 2017. 132 с.

9. Бондарь Р. Г., Романюк, І. М. Впровадження оборонного планування, заснованого на спроможностях // Проблеми впровадження стандартів НАТО у функціонування Збройних Сил України та шляхи їх вирішення: Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (15 грудня 2016 р.). Київ : НУОУ, 2016. С. 53–56.

10. Буняк О. В., Бондарь Р. Г., Романюк І. М. Проблеми розвитку спроможностей сил оборони // Проблеми формування ефективної політики, системи планування і управління ресурсами в секторі оборони з використанням сучасних євроатлантичних підходів: Збірник матеріалів міжнародної науковопрактичної конференції (24 березня 2017 р.). Київ : НУОУ, 2017. С. 16–19.

11. Романюк І. М., Троцький В. І. Оборонне планування в контексті сучасних євроатлантичних підходів // Збірник тез доповідей науково-практичної конференції «Актуальні проблеми підготовки, застосування ЗСУ, управління ними, їх тилового, технічного та оперативного забезпечення, математичного і програмного забезпечення підготовки ЗСУ» (м. Київ, 27–28 вересня 2016 р.) / ЦНДІ ЗС України Київ : ЦНДІ ЗСУ, 2016. С. 49–53.

12. Стратегічний оборонний бюлетень України : Введена в дію Указом Президента України № 240/2016 від 6 червня 2016 року URL: <http://www.president.gov.ua/documents/2402016-20137>.

13. Рекомендації з оборонного планування на основі спроможностей в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України : Затверджено Міністром оборони України, 12 червня 2017 року / Міністерство оборони України (Департамент воєнної політики, стратегічного планування та міжнародного співробітництва Міністерства оборони України). – Київ : МОУ, 2017. 29 с.

14. Державна програма розвитку Збройних Сил України на період до 2020 року : Введена в дію Указом Президента України № 73/2017 від 27 березня 2017 року.

15. Військовий стандарт ВСТ 01.004.005-2017 (01) «Воєнна політика, безпека та стратегічне планування. Стратегічне планування розвитку спроможностей Збройних Сил України. Абревіатури» / Управління стандартизації, кодифікації та каталогізації (від 28.04.2017 № 5). – К. : МОУ, 2017.

16. Військовий стандарт ВСТ 01.004.006-2017 (01) «Воєнна політика, безпека та стратегічне планування. Стратегічне планування розвитку спроможностей Збройних Сил України. Терміни та визначення» / Управління стандартизації, кодифікації та каталогізації (від 28.04.2017 № 5). – К. : МОУ, 2017.

17. Закон України «Про національну безпеку України». Розділ II : Планування в секторі національної безпеки і оборони : К., 2017. – 32 с.

18. Ворович Б.О. Планування на основі спроможностей / Б.О.Ворович, А.Д.Наливайко, А.І.Поляев // Оборонний вісник - 2017. - № 9. - С. 4-9.

19. Сурков О.О. Підхід до визначення сутності понять “спроможність”, “можливість”, “здатність” сил оборони для вдосконалення основ стратегічного планування /9. О.О.Сурков // Зб. наук. праць ЦВСД НУОУ. 2017. № 1(59). С. 35-40.

20. Сектор безпеки і оборони України: теорія, стратегія, практика: монографія/ Саганюк Ф.В., Фролов В.С., Устименко О.В., Лобко М.М. та ін. Київ: Академпрес, 2017. 180 с.

21. Домінанти оборонної реформи. / В.С. Фролов, М.М. Лобко, Ф.М. Саганюк // Оборонний вісник 2018. № 6. С. 4-9.

22. Розвиток оборонних спроможностей. / Ф.М. Сатанюк, В.М. Семененко, С.М. Овчаренко // Оборонний вісник - 2018. № 5. С. 12-15.

23. Оборонне планування як спроможність. / М.Ю. Степанюк, Ю.В. Юрчина // Оборонний вісник - 2018. № 2. С. 8-15.

24. Основи оборонного планування. / Г.Ф. Костенко // Оборонний вісник 2017. № 10. С. 8-11.

25. Сучасний тлумачний словник української мови: 50 000 слів/ За заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В.В. Дубічинського. Харків: ВД "ШКОЛА", 2006. 832 с.

26. Богданович В. Ю. Теоретико-методологічні засади забезпечення національної безпеки держави у її визначальних сферах: монографія / В. Ю. Богданович, А. І. Семенченко, Ю. В. Єгоров, О. О. Бортник, В. А. Муха. Київ : Кий, 2007. 370 с.

27. Тимчасова інструкція про порядок організації і проведення перевірок та оцінювання набуття оперативних (бойових) спроможностей у Збройних Силах України. затверджена Наказом Міністра оборони України № 352 від 29 травня 2013 року // Сайт Міністерства оборони України. URL: http://www.mil.gov.ua/content/other/MOU352_2013.pdf.

References

1. Military doctrine of Ukraine: Decree of the President of Ukraine dated September 24, 2015 № 555 "On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated September 2, 2015 on the new edition of the Military Doctrine of Ukraine" // Official web-site of the President of Ukraine. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/5552015-19443> (дата звернення 20.10.2017).

2. Concept of development of the security and defense sector of Ukraine: Decree of the President of Ukraine dated March 14, 2016, No. 92 "On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of March 4, 2016" URL: <http://www.president.gov.ua/documents/922016-19832> (дата звернення 20.10.2017).

3. Romanyuk IM (2016) Strategic planning: from the past to the present. The Revival of the Ukrainian Army: Contemporary and Historical Retrospective: Collection of Materials of the International Scientific Conference (December 1-2, 2016). Kyiv: 24-27 pp. (in Ukrainian).

4. Semenchenko AI (2008) Categorical-conceptual apparatus of strategic planning for ensuring national security. Strategic panorama. No. 2. P. 20-31. (in Ukrainian).

5. Gorbulin V.P., Kachinsky A. B. (2010) Strategic planning: solving national security problems: a monograph. 288 p. (in Ukrainian).

6. Gorbulin VP, Krykun PM (2017) Development of defense planning as part of the national security and defense planning system in the context of NATO procedures and standards. Analytical note. 17 p. (in Ukrainian).

7. Romanchenko I. S., Bogdanovich V. Yu., Dniezhkin M. M., P. M. Krikun (2017) State and prospects of the development of the defense planning system in the Armed Forces of Ukraine. Science and defense. № 1. P. 25-30. (in Ukrainian).

8. Actual problems of defense reform in Ukraine: a collection of materials of the international scientific and practical conference (Kyiv, March 24, 2017). Kyiv: National University of Defense of Ukraine named after Ivan Chernyakhovsky, 2017. 132 p. (in Ukrainian).

9. Bondar R.G., Romanyuk, I.M. Implementation of defense planning based on capabilities // Problems of implementation of NATO standards in the functioning of the Armed Forces of Ukraine and ways of their solution: Collection of materials of the international scientific and practical conference (December 15, 2016). Kyiv: NUOU, 2016. P. 53-56. (in Ukrainian).

10. Bunyak O., Bondar R. G., Romanyuk I. M. Problems of Development of Abilities of the Defense Forces // Problems of the Formation of Effective Policy, Systems of Planning and Resource Management in the Defense Sector Using Modern Euro-Atlantic Approaches: A Collection of Materials of the International Scientific and Practical Conference (24 March 2017). Kyiv: NUOU, 2017. p. 16-19. (in Ukrainian).

11. Romanyuk I.M., Trotsky V.I. Defensive planning in the context of modern Euro-Atlantic approaches // Collection of abstracts of scientific and practical conference "Actual problems of preparation, use of the Armed Forces of Ukraine, their management, their logistics, technical and

operational support, mathematical and software support preparation of the Armed Forces of Ukraine "(Kyiv, September 27-28, 2016) / Central Scientific Research Institute of the Armed Forces of Ukraine Kyiv: Central Scientific Library of the Armed Forces of Ukraine, 2016. S. 49-53. (in Ukrainian).

12. Strategic Defense Bulletin of Ukraine: Introduced by Decree of the President of Ukraine No. 240/2016 dated June 6, 2016. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/2402016-20137>.

13. Recommendations for Defense Planning on the basis of capabilities in the Ministry of Defense of Ukraine and the Armed Forces of Ukraine: Approved by the Minister of Defense of Ukraine, June 12, 2017 / Ministry of Defense of Ukraine (Department of Military Policy, Strategic Planning and International Cooperation of the Ministry of Defense of Ukraine). 2017. 29 p.

14. State Program for the Development of the Armed Forces of Ukraine for the period up to 2020: Enactment of the Decree of the President of Ukraine No. 73/2017 of March 27, 2017.

15. Military Standard TSI 01.004.005-2017 (01) "Military Policy, Security and Strategic Planning. Strategic Planning for the Development of Capabilities of the Armed Forces of Ukraine. Abbreviations" / Office of Standardization, Codification and Cataloging (from April 28, 2017, No. 5). 2017.

16. Military Standard TSA 01.004.006-2017 (01) "Military Policy, Security and Strategic Planning. Strategic Planning for the Development of Capabilities of the Armed Forces of Ukraine. Terms and Definitions" / Office of Standardization, Codification and Cataloging (dated April 28, 2017, No. 5). 2017

17. The Law of Ukraine "On National Security of Ukraine". Section II: Planning in the National Security and Defense Sector: Kyiv, 2017. 32 p.

18. Vorovich B.O. (2017) Planning on the basis of capabilities / B.O.Vorovich, A.D.Nalivayko, A.I.Polyayev // Defense bulletin. No. 9. P. 4-9. (in Ukrainian).

19. Surkov O.O. (2017) Approach to the definition of the essence of the concepts of "ability", "ability", "ability" of the defense forces to improve the basics of strategic planning. Zb sciences works of the Central State Library of the Ural State University. No. 1 (59). P. 35-40. (in Ukrainian).

20. The Ukrainian Security and Defense Sector: theory, strategy, practice: monograph / Saganiuk F.V., Frolov VS, Ustimenko O.V., Lobko M.M. et al. Kyiv: Academgres, 2017. 180 p.

21. Dominates of defense reform. / VS Frolov, MM Lobko, FM Saganyuk // Defense Newsweek 2018. No. 6. P. 4-9.

22. Development of defense capabilities. / F.M. Satanyuk, V.M. Semenenko, SM Ovcharenko // Defense bulletin. 2018. No. 5. S. 12-15.

23. Defensive Planning as Capacity. / M.U. Stepanyuk, Yu.V. Yurchina // Defense journal of 2018. № 2. P. 8-15.

24. Kostenko G.F. (2017) Fundamentals of Defense Planning. Defensive Visnyk. No.10. P. 8-11.

25. Modern Dictionary of the Ukrainian Language: 50,000 words / per eng. Ed. Dr. philol. Sciences, prof. VV Dubicinsky Kharkiv: VD "SCHOOL", 2006. 832 p.

26. Bogdanovich V. Yu. (2007) Theoretical and methodological principles for ensuring the national security of the state in its defining spheres: monograph / V. Yu. Bogdanovich, A. I. Semenchenko, Yu. V. Yegorov, O. O. Bortnik, V. A. Mukha. 370 c.

27. Temporary instruction on the procedure for organizing and conducting inspections and assessing the acquisition of operational (combat) capabilities in the Armed Forces of Ukraine was approved by the Order of the Minister of Defense of Ukraine No. 352 dated May 29, 2013 // The site of the Ministry of Defense of Ukraine. URL: http://www.mil.gov.ua/content/other/MOU352_2013.pdf.